د اسلام وروستی پیغمبر

صلی الله علیه وسلم

Ketabton.com

ژباړه

زاهدالله درویش وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب نوم	د اسلام وروستی پیغمبر
ژباړه	زاهدالله درویش وزیر
ډیزاین او کمپوز	پخپله زاهدالله درویش وزیر
کال	دوه زره دوویشت 2022
ناشر	الزاهد نشریاتي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

محمد بن عبدالله بن عبـدالمطلب د اسلام د وروستي پیغمبر نـوم دی. مسلمانان پـه دې گروهه دي چې محمد, صلی الله علیه وسلم ...

د الله ﷺ وروستي پیغمبر دی او تر هغه وروسته پیغمبري یـا نبـوت ختم شـوی نـو لـه همدې کبله د هغه د خاتم النبیین په نامه هم پېژندل کېږي. دې کاینـاتو دپیـداکوونکي پـه انسانیت باندې دېولو نه لوی احسان دا دی چې ددوی دهدایت لپاره یې وخت پـه وخـت دنیاته انبیاء علیهم السلام رالیږلي دي او بیا په تیره تیره دټولو نه اخر ته یې زمونږ خوږ نبی صلی الله علیه وسلم درحمت اللعالمین په حیث راولیږلو اودهغوي بلنه او د ژوند حالات یې دا رنگ پـه حفاظت کې وساتل چې دهغې بیلگه د نړۍ په یوانسـانی تـاریخ کـې هیڅرتـه هـم نـۀ شی موندل کیدی. درسول پاک ص دژوند ورځې شپې مونږته دارنگ په حفاظت اومکمل ډول رارسیدلی دی چې یو طرف ته خـودهغې د دریښتنوالی داسـې انتظـام وشـو چـې تراوسـه پورې د هغـې پـه صـداقت کـې څـوک څـوڼ قـدر لـه هـم نـۀ شی کـولی اوبـل طـرف تـه داوږدوالی یې داحال دی چې دحضور (ص) ویناگانې دژوند تیرولو لارې چارې کـړه وړه ناسته پاسته خبرې اترې داستوگنې چلونه کلی کلولی اولاتیریدا چې د خوراک څښاک ، د ویده کیدو ویښیدو اودو شتو ټوکو پورې واړه حرکتونه دامت مشرانو محفوظ ساتلی دی

لنډه دا چې دهغوی (ص) پحقله یونیم زر کاله پس نن هم مونږ دهرڅه نه خبر یو اوداځکه چې دهغوی (ص) تعلیمات ترقیامتـه پـورې پـاتې کیـدونکی دی دلتـه زۀ صرف دحضـور (ص) داولنی ژوند مبارک په حقله څوټکی عرض کول غواړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضور پاک (ص) دژوند مبارک دحالاتو نه وړاندې داضروری ده چې مونږ دهغه زمانې تاریخی حالت ته لږه ډیره توجه وکړو کوم چې په هغه وخت کې دعربو یادخواوشا دملکونو وه اودا ځکه چې ددې نه بغیر مونږه دنبوت اهمیت نه شو محسوسولی اسلام چې کوم تعلیم پیش کړی دی دهغې بنیاد په توحیدرسالت اواخرت دی داهغه رڼاده چې ددې نه هغه زمانې کې نه صرف عرب بلکې ټوله دنیا بې خبره او په تیارۀ کې پرته وه داصحیح ده چې درسول پاک نه وړاندې دالله تعالی ډیر نازولی نبیان دنیاته راغلی وو اودزمکې هرګټ ته ئې دتوحیدتعلیم رسولی ؤ دګمراهی په تیاروکښې بد بد راګیر وو سپوږمۍ ،نمر، ستوری اوفرښتې غرونه، ماران اوکاڼی بوټې ئې ځان له دخدائی تعالی په نوم نیولی وو دبې شمیره خدایانو په لاس کې ئې د ژوند واګې ورکړې وې او یوحقیقی الله پاک ترې نه هیرؤ .

سیاسی اعتبارسره په دغه زمانه کې دوه ښه طاقتونه موجود وو یوفارس اوبل روم دفارس مذهب مجوسیت ؤ او دروم عیسائیت ددې دوو نه علاوه یهودیانو اوهندوانو هم وجود لرلو اوپه خپل خپل ډول کې ؤ درښتیاوالی دعوی کوله په ایران کې دستورو عبادت عام ؤ نوره دنیاهم په رنګ رنګ اوتوبوتو سر وه لنډه دا چې په هر لور دکفر تور تم وه انسانیت دخپل خلاصون دپاره دچاخوا خوږی په انتظار کې خپلې دوه سترګې ځلور کړې وې دعربو په یوه لویه حصه کې یعنې قری وادی ،خیبر اووزک کې دیهودیانو اکثریت ؤ مدینه کې هم دیهودیانو شمیر زیات ؤ په ملک کې دشرک دود دستور راج ؤ خلقو دبتانو کاڼو فرښتو اوپیریانو عبادت کولو .

لیکن ددې هرڅه باوجود دیوخدائې تصور هم خلقو کې موجود ؤ خوداتردې حده پورې چې هغه به ئې د نورو خدایانو نه لوئی خدائې ګڼلو ولې دا عقیده ئې دومره کمزورې وه چې عملاً به ئې په خپلو لاسونو جوړ شوی خدایان هرڅه ګڼل اوپه دې غرض ئې خانه کعبه کې چې اسلام نه اګاهو به ورته بیت الحرام وئیلی شو درې سوه شپیتۀ بتان ایښودی وو چې دژوند هره کشاله کې به عربو دوی ته دخپلې حاجت روایۍ پحقله منت زاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله اولسی حيثيت سره هم هر رنګ بدی په دوی کې پيـدا شـوې وې ولـې بيـاهم دعربـو بعضې صفتونه دقدر وړ دی په دې کې ميلمسـتيا پيـاوړتوب، دسـختۍ ژونـد تـيرول دژبـې فصاحت ،دحافظې مضبوطى اوپه لوظ قول ټينګ پاتې کيدل وغيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږیدنه

مونږ ملسمانان پدې گروهه او ایمان لرو چې محمـد صـلی الله علیـه وسـلم د څښتن تعـالی رالیږل شوي رسول او وروستي نبي او د رسولانو پای په ده شوي دی. محمد صلی الله علیه وسلم یوې کورنۍ، قبیلې، یا قوم ته نه دی رالیږل شوې، بلکه ټولې نړۍ ته رالیږل شوي، که هغه انسان دې که پیرې دی. نبي علیه السلام د دوشمنبې په ورځ، د ربیع الاول پـه دولسـمه نیټه، د فیل له کال څخه پنځوس ورځې وروسته چې د کال له ۵۷۰زیږیـز کـال سره سـمون خوري، په مکه مکرمه کې زیږیدلې.

نبوي نومونه

- محمد:رسول الله
- أحمد:
- الماحی:
- الحاشر:
- العاقب:
- هغه نبي چې وروسته ترې بل نبي او رسول نشته.

پیداېښت او روزنه

د اسلامي سیرت د کتابونو له مخې محمد صلی الله علیه وسلم پـه بنـي هاشـم کـورنۍ کـې یتیم وزیږید. پلار یې دده مبارك له پیداېښت څخه لږ مخکې وفـات شـوې ؤ. محمـد نـوم ورته عبدالمطلب چې نیکه یې کیده، غوره کړ. دا نوم په هغه وخت کې په عربو کې چا نـه پیژانده. د عربو دا عادت ؤ چې خپل کوچنیان به یې د رضایي میندو په لاس ورکول ترڅـو د ناروغیو څخه په امن کې پاتې شي، او دارنگـه ددوي جسـمونه او اعصـاب قـوي شي. او لدې ټولو څخه زیات پام به یې د کلیوالي سوچه عربي ژبـې تـه ؤ، ترڅـو ددوي کوچنیـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوچه عربي ژبه زده کړي. نو بني سعد قبيلي ښځې د کوچنيانو ترلاسه کولو لپاره د مکې پر لور راوخوځېدې، خو هېچا هم دا نه خوښوله چې د محمد صلى الله عليه وسلم په څېر يتيم کوچني ځان سره بوځي. ځکه له داسې يتيم څخه د څه شي ترلاسه کول ورته ناشونې ښکارېده چې پلار به يې نه ؤ ژوندې. ټولي ښځې د کاروان پر لور روانې وې او خوشالي يې کولې ځکه چې هرې يوې د روزلو لپاره کوچني موندلي ؤ خو حليمه سعديه يو له هغو نا امېده ښځو څخه وه چې محمد صلى الله عليه وسلم يې ددې لپاره پرېښې ؤ چې هغه خوارکې يتيم ؤ. نو په پای حليمې او د هغې خاوند دا وپتيله چې د قوم له شرمه چې مبادا سبا ونه وايي چې چا ورته زوې د روزلو لپاره ورنه کړ، پدې سلا راغله چې محمد صلى الله عليه وسلم له ځان سره کلي ته بوځي. کله چې کاروان د بني سعد په لورې يون پيل کړ نو د حليمې بي بي ډنگره اوښه داسې په منډه وه چې له ټول کاروان څخه مخکې شوه او کلي ته ورسېده. ټول کاروان دې معجزې ته هك پك پاتې ول. بي بي حليمه دې ته اريانه وه چې يوخوا خپل ماشومان نه شي مړولای، او له بلې خوا دا يتيم سره به څه کوي، خو د ښتن تعالى کارونه وه، د بي بي حليمې شېدې دومره زياتې شوې چې د ټولو ماشومو او محمد صلى الله عليه وسلم به وخښلې نو بيا به هم پاتې وې. د چېليو غولانځې راپرېښودې. اوښه ښه مسته او له ډنگروالي خلاصه شوه. ملك ټول زرغون شو. هرېخوا خوشاله خوشالي راغله. بي بي حليمې دا درك کړه چې دا ټول نعمتونه يواځې د همدې يتيم کوچني له برکه پر دوې راورېږي. نو د هغه په روزنه او پاملرنه کې به يې هېڅکله هم دريغ نه کاوه. نبي عليه السلام په بني سعد کې تر څلورو کلو پورې و اوسېده، ان تردې چې د سيني څېرې کېدنه (شق الصدر) ورپېښ شول. نو حليمه بي بي پدې کوچني ووېرېده چې نه مبادا څوك ضرر ور ونه رسوي، نو ځکه يې خپلې مور بي بي امنې ته ور وستلو. کله چې شپږو کلو ته ورسېد نو مور بي بي يې وغوښتل ترڅو له ځان سره يې د پلار قبر ته بوځي. نو له خپل يتيم زوې محمد صلى الله عليه وسلم او خدمتگارې سره مکې معظمې څخه د مدينې منورې په لورې وخوځېده. بېرته راتلو په وخت په لار کې بي بي امنه ناروغه او په حق ورسېده. محمد صلى الله عليه وسلم د خادمې سره د هغه د نيکه څنگ ته وروستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو. پس لدې له عبدالمطلب سره اوسیده. نیکه به وربانې ډېر خیال کاوه، ان تردې چې د قرېشو په غونډو کې به یې خپل څنګ ته کېناولې ؤ چې دا کار په قرېشو ښه نه لګېده. کله چې محمد صلی الله علیه وسلم ۸ کلن شو نو نیکه یې هم په مکه معظمه کې په حق ورسید. مخکې لدې چې مړ شي خپل نوسي یې ابو طالب چې د پلار سکنې ورور یې ؤ ته وسپاره. ابو طالب د خپل وراره ترخپلې وسې او له وسې اخوا هم روزنه وکړه، وراره له خپلو زامنو څخه ورته ډېر ګران ؤ. محمد صلی الله علیه وسلم د خپلې ځوانۍ په لومړنیو کلونو له خپلو رضاعي ورونو سره په بني سعد کې پسونه څرول، او په مکه کې خپلې کورنی ته. وروسته لدې چې ښه ځوان شو سوداګرۍ ته یې مخه کړه. نبي صلی الله علیه وسلم له نبوت څخه مخکې په رښتوني او امانت کار (صادق الامین) نومول شوي ؤ، ان دښمنانو به یې هم ورسره خپل امانتونه اېښودل.

د نبي علیه السلام صحابه

ابو بکر صدیق رضي الله عنه -حضرت عمر فاروق رضي الله عنه -عثمان رضي الله عنه - علي بن أبي طالب - خالد بن الولید رضي الله عنه - عمرو بن العاص رضي الله عنه - عمار بن یاسر رضي الله عنه - بلال بن رباح - أبي بن کعب - سعد بن أبي وقاص - سعد بن معاذ - عبد الله بن عمر بن الخطاب - عبد الرحمن بن عوف - الزبیر بن العوام - طلحة بن عبیدالله - سعید بن زید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا محمد د ژوند مهمې پیښې په څو لیکو کې

شپږم زیږیزه پیړۍ

- ۵۴۵. د عبدالله بن عبدالمطلب زیږېدنه.
- 571م. د نبي علیه السلام زیږېدنه د قیل په کال کله چې د یمن واکمن حبشي-ابرهه غوښتل په مکه مکرمه برید وکړي، خو پدې برید کې یې خپل سر وخوړ.
- 577م. نبي علیه السلام مدینې منورې ته له خپلې مور بي بي سره ځي، چې د لارې په اوږدو کې یې مور بي بي په حق رسېږي.
- 580 م. دنبي علیه السلام د تره عبدالمطلب مړینه .
- 583 م. له خپل تره ابو طالب سره د شام په لورې په سوداګریز کاروان کې یون پیل کول، کله چې یهودي راهب بحیرا په بصره کې د هغه ونې لاندې ولیده چې ښاخونه یې په نبي علیه السلام باندې راښکه کړي وه، نو نوموړي راهب ابو طالب ته دده په خوندي ساتلو کې سپارښتنه وکړه.
- 586م. د حرب الفجار جګړه کې ګډون کول.
- 591 م. النبي محمد ینضم لحلف الفضول لنصرة الضعفاء .
- 594 م . نبي صلی الله علیه وسلم له سیده خدجه رضي الله عنها سره په سوداګرۍ کې مرسته کوي، او د هغې سوداګریزه مالونه د شام په لورې وړي.
- 595م .نبي علیه السلام له خدیجې رضي الله عنها سره واده کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اووم زېږيز پېړی
- 605 م. نبي عليه السلام د توره ډبره (حجر الاسود) د ټولو قرېشو پـه اسـتازيتون د کعبې شريفې په دېوال کې کېدې.
- 610 م . د لومړي ځل لپاره د حرا په غـار کـې وحـې (قـران) راغلـه، او د ښـتن تعالی له لوري رسول غوره شو.
- 613 م. رسول عليه السلام د ساره غره په څنگ کې خلك اسلام ته راوبلل.
- 614 م . رسول عليه السلام بني هاشم اسلام ته راوبلل.
- 615م. د مسلمانانو زورول د قرېشو لخـوا، او د ځينـو کـډه کېدنـه حبشـې تـه پـه لومړي هجرت کې.
- 616 م. د مسلمانانو دوهمه کډه کېدنه حبشې ته.
- 617 م. د قرېشو لخوا د اړيکو پرېکول او د رسول صلى الله عليـه وسـلم او د بنـي هاشم راگېرول په شعب کې د مکې څخه له باندې.
- 619م . د بنديزونو پورته کول. د ابو طالب او خديجې (د رسول الله صلى الله عليه وسلم مانديني) رضي الله عنمها مړينه. او دا کال د خپگان په کال ونومول شو.
- 620 م . د رسول الله صلى الله عليه وسلم سفر طايف ته. او د اسرا او معراج سفر.
- 621م. د عقبه لومړي تړون.
- 622م. د عقبه دوهم تـړون. او د رسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم هجـرت يـثرت (مديني) په لوري.
- 624 م . د بدر غزا چې د مسلمانانو په بري تمامه شوه. او د بنـي قينقـاع يهـود لـه مديني منورې څخه وشړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 625م. د احد پېښه او د ۷۰ صحابه ؤ په شهادت رسېدل د منی له کـوهي سره، او د بني نظير يهودو شړل له مديني منورې څخه.
- 626م. د بني المصطلق غزا.
- 626م . د خندق غزا. وترحيل يهود بني قريظة من المدينة المنورة.
- 627م. د رسول الله صلی الله عليه وسلم او قريشو ترمنځ د حديبيې تړون.
- 629م.حجة الرسول لمکة . د مؤتة غزا د روم پرضد.
- 630 م .د مکې بري .
- 631 م . د تبوك غزا. عام الوفود .
- 632م . حجةالوداع . د رسول الله مړينه . دابي بکر غوره کول د رسول الله د خليفه په توګه. او د اسامه په مشرۍ يوه ډله مجاهدين د شام په لورې لېږل.

دنبوي نسب لړۍ

رسول الله صلی الله عليه وسلم ټبر د عرب په بنو اسماعيل کـې دقريشـو دقبيلـې دهاشـم لـه کورنۍ څخه دی چې دنسب لړۍ يې داده : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بـن عبدالمناف بن قصی بن کلاب بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهـر بـن مالـك بـن نضرـبـن کنانه بن خزيمه بن مدرکه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان . له تاريخي رواياتو څخه څرګنديږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعيل عليـه السـلام پـورې دڅلويښـتو پلرونو واټن دی خو په همدې منځ کې ټول نومونه ثبت شوي نه دي ځکه عربو به په لـرې ليکونو کې يواځې وتلي نومونه يادول هغه نومونه چې له عـدنان څخه تـر اسـماعيل عليـه السلام پورې ثبت شوي دا دي : عدنان بن عدو بن المقوم بن تارح بن يثحب بن يعرب بـن ثابت بن اسماعيل بن ابراهيم عليهما السلام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلى الله عليه وسلم زيږيدنه

ديوه وتلي مصري هيئت پوهاند محمود پاشا فلكي د رياضي له څيړني سره سم رسول الله صلى الله عليه وسلم دربيع الاول په نهمه نيته ددوشنبې په ورځ چې د571 م كال داپريل دمياشتې له شلمې نيټې سره سمون خوري زيږيدلى . پلار يې تر پيدايښت له مخې وفات شوى وو , او عبدالمطلب ورباندې محمد نوم كيښود. رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دوه درې ورځې بي بي آمنې ,بيا دابو لهب وينځې (ثوبيي) او وروسته حليمې سعديي تی ورکړ , دعربو دا دود ووچې خپل ماشومان به يې له ښاره دباندې ښځو ته دشيدو وركولو لپاره ورسپارل ,او په دې کې دا ګټه وه چې يوخو به ماشومانو دعربي ژبې سوچه لهجه زده كوله او بل داچې دعربو ځانګړتياوې به پکې راتلې په همدې موخه به دكليو ښځې په كال كې دوه ځله ښار ته راتلې اوماشومان به يې وړل . درسول الله صلى الله عليه وسلم له پيدايښت څخه څو ورځې وروسته دهوازن كورنۍ ښځې ښار ته راغلې چې په دوی كې يوه هم حليمه وه , حليمې بل ماشوم پيدا نکړای شو ,درسول الله صلى الله عليه وسلم مور بي بي غوښتل تر څو خپل زوی ورته وسپاري حليمې سره له دې چې دهغوی دبې وزلۍ او دماشوم ديتيمتوب له كبله دخه شي تمه نه درلوده ,خو تر تش لاس تللو ورته ښه وبريښيدله او ماشوم يې له ځان سره واخيست . رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته دبني سعد (هوازن) په كورنۍ كې دوه كاله پاتې شو,خو كله چې حليمې سعديي هغه ښار ته راوست نو د(وبا) ناروغي ګډه وه نو بي بي آمنې ورته وويل چې محمد صلى الله عليه وسلم بيا له ځانه سره بوځه ,حليمې سعديي ومنله او په يوه روايت رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته تر شپږو كلونو پورې پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارکه څیره

درسول الله صلی الله علیه وسلم قد منځنی , غړي برابر , رنگ سور او سپین , تندی پلن , وروځي سره نښتي , پزه يې دنگه او لوړوالي ته مایله وه ,مخ يې ډیر غوښن نه وو ,خوله یې څه ناخه غټه ,او غاښونه یې سره بیل بیل وو,غاړه یې دنگه اوسریې غټوالي ته مایل وو ,سینه یې پراخه ,دسر ویښتان یې نه ډیرتاو راتاو او نه بیخي نیغ نیغ وو,مبارکه ږیره یې گڼه وه ,سترگې يې تورې , بانه یې لوی او اوږده وو , وُلي یې غوښن ,او دوړو هډونه یې لوی وو, په سینه مبارکه یې تر نامه پورې دویښتانو یوه نرۍ لیکه وه , په اوږو اولیځو یې ویښتان وو , دلاسونو ورغوی یې غوښن او پلن وو ,ځنگلي یې اوږدې او پوندې یې نازکې وې , دپښو دتلو منځ یې داسې خالي وو چې تر لاندې به یې اوبه تیریدلای شوې . درسول الله صلی الله علیه وسلم دوُلیو په منځ کې دکوترې دهگۍ په کچ دنبوت (مهر) ټاپه وه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به ډیر گړندی گرځیده ,خبرې به یې په دمه دمه کولې , که به یې دکومې خبرې مطلب تاکیدکول وو نو هغه خبره به یې په بیابیا تکرارولـه ,غبږ یې لوړ وو , دخبرو په مهال به یې اکثر اسمان ته کتل ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به ډیر لږخندل او چې خندا به ورغله نو موسکی به شو .

درسول الله صلی الله علیه وسلم لباس

په نبوي لباس کې کومه ځانگړتیا نه وه ,عام کالي یې له څادر ,کمیس او لنگ څخه عبارت وو ,یو روایت راغلی چې یو پرتوگ یې اخیستی وو او دا شوني ده چې اغوستی به یې وي . ډیری مهال به یې توره پگړی په سر کوله ,پگړۍ به په خولۍ برسیره تړله ,خولۍ به یې ساده اوټیټه وه ,شمله به یې کله (په ښي اوږه-ځکه خو هم کیڼ لورې ته دشملې پریښودل له شرعي پلوه بدعت بلل شوي) او کله هم دولیو په منځ کې پرته وه ,او کله به یې تر غاړه تاووله . یمني څادر یې ډیر خوښ وو ,چې هغه به کرښې درلودې , شامي عبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(چوپانه) یې هم استعمال کړې ده, رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله کله قیمتي او ښکلې جامې هم اغوستې, په رنګونو کې یې (سپین) رنګ خوښ وو سور رنګ یې نه خوښاوه . درسول الله صلی الله علیه وسلم به ښه بوی ډیر خوښیده , د(سکته)په نوم عطر به یې ډیر استعمالول, رسول الله صلی الله علیه وسلم دموزو پښو کولوډیرخوی نه درلود, خو کومې دڅرمنې موزې چې نجاشي ورته رالیږلې وې هغه یې استعمال کړې وې, معمولا به یې څپلیو ته ورته پڼې (موچڼې) په پښو کولې . نبوي بستر یوه څرمن وه , چې دخُرما له پاڼو څخه ډکه شوې وه, او کټ یې په بوڼ اُوبدل شوی وو. د(محمدرسول الله) په نوم دسپینو زرو په ګوتې کې یو مهر کندل شوی وو چې دټاپې لګولو په مهال به یې دښې لاس په ګوته کوله, رسول اکرم صلی الله علیه وسلم په جنګونو کې خول او زغره هم استعمالوله , داُحد په وتلې جګړه کې یې دوه زغرې اچولې وې . بلنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړتياوې

داځانګړتياوې دوه ډوله دي : ذاتي او نبوي

ذاتي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دامت په مقابل كې وركړل شوي دي , او نبوي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دنورو انبياوو په مقابل كې وركړل شوي دي .

ذاتي ځانګړتياوې

نبوة او دنبوة لوازم لكه وحي الهي, انباء , دحضرت جبرايل عليه السلام راتلل, او داحكاموتنسيخ , داټول هغه څه دي چې دامت افرادو ته ندي وركړل شوي .بلكه دامت افرادو ته يواځې رېښتينې خوب ,كشف او الهام پاتې دي . عام مسلمانان پدې شرط چې عدل وساتلى شي يواځې څلور ښځې په نكاح كولاى شي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم تر څلورو زياتې ميرمنې هم په نكاح اخيستې شوې . عام مسلمانان كولاى شي چې داهل كتابو له ښځو سره نكاح وكړي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دا اجازه نه وه او داځانګړتيا يو قيد وو . رسول اله صلى الله عليه وسلم ته دا اختيار وركړل شوى وو چې په موجوده نهو بيبيانو كې څلور ځان ته ورنژدې كړي او نورې سره له دې چې دپيغمبر صلى الله عليه وسلم دنكاح شرف يې درلودخو له ځان څخه يې لرې كړې اوپدې غوراوي كې يې رد او بدل هم كولاى شو . درسول الله صلى الله عليه وسلم تر وفات وروسته دهغه پاكې بيبيانې هيڅا هم نشواى په نكاح كولاى . دشپې لمونځ (تهجد) دعام امت لپاره مستحب دى خو په رسول الله صلى الله عليه وسلم فرض وو . دڅاښت لمونځ په رسول الله صلى الله عليه وسلم دفرض لمانځه په څير واجب الادا وو . رسول الله صلى الله عليه وسلم به دمازديگر تر لمانځه وروسته هم دوه ركعته لمونځ كاوه خو امت ته تر مازديگر وروسته او تر ماښام له مخه لمونځ كول روا ندي . دامت لپاره پر له پسې(بې له روژه ماتي كولو) روژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیول نه دي روا ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم بـه څـو ورځېـپه پرلـه پسـېتوګه پرتـه لـه ماتولو روژه نیوله . درسول الله صلی الله علیه وسـلم اودټـول اهـل بیـت لپـاره دزکـوة دمـال خوړل ناروادي .

نبوي ځانګړتیاوې

لـه حـدیثو څخـه ثرګنـدیږي چـې درسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم نبـوي ځانګړتیاوېپـه لاندېډول دي

رعب او نصرت

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم وړاندېدنبیانو مادي ځواك لږ وو, او كه به دحضرت موسی او حضرت داود او حضرت سلیمان علیهم السلام په څیر نبیانو مادي ځواك درلـودهم مګـر رعب ورسره نه وو, خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دمادي ځواك ترڅنګ دومـره رعب هم وو چې ډیر زورور خلك پرته له جګړې كولو څخه دتسلیمې كړی ته راغلل .

دسجدې عام ځای

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم دمخه نبیانو قرباني او عبادت له ځانګړیو ځایونو پرته بـل چیرې نه وو روا, خو درسول الله صلی الله علیه وسلم دین په ځـانګړو ځـایونو پـورې نـدی تړلی ,هر ځای سجده, دعا او قرباني كیږي .

دپیروانو ډیربښت

ډیری انبیا علیهم السلام داسې تیر شوي چې دامتونو شمیره یې دګوتو تر شمیر نه ده اوښتې , خو محمدي امت آن درسول الله صلی الله علیه وسـلم پـه ژونـد كـې دومـره ډیـر وو چـې دحجة الوداع په مهال نژدې سل زره كسان درسول الله شاو خـوا راټـول وو اودلبیـك اللهـم لبیك نارې یې وهلې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عامه بلنه

پخوانيو نبيانو به يواځې يوه قوم يا يوه هيواد يا ديوه مهال لپاره مبعوث کيدل خو دمحمدي رسالت لمن له انسانانو څخه پرته آن تر پيريانو هم واوښته او پيريانوته يې هم سمې لاري ته دراتلو بلنه ورکړه .

جوامع الکلم

پخواني کتابونه او صحيفې يو هم جامعيت نه لري, په ځينو کې يواځې دقومونو تاريخ دی ځيني يې بيا دعقيدې برخې بيانوي او ځيني نور يې هم داسې درواخله خو قرآنکريم هغه يواځينی جامع کلام دی چې د دين او دنيا ټول ګوټونه يې روښانه کړي, عقايد, اخلاقيات, اومعاملات هرڅه پکې شته هرچا څه ترې ايستلي که څه هم دقرآنکريم ډيره برخه مبارکوحديثو واضحه کړې خو بيا يې هم باريکۍ پاتې دي .

د دين پوره والی

الهي دين چې له آدم عليه السلام څخه رانيولی بيا تر حضرت محمد صلی الله عليه وسلم پورې يودين وو او دانبياوو له خوادهمدې يوه دين اصولو ته بلنه کيدله همدا دين دحضرت محمد صلی الله عليه وسلم په بعثت او بلنه سره بشپړشو .

دنبوت پای ته رسيدل

درسول الله صلی الله عليه وسلم په سپيڅلي ذات ټول پيغمبرانه نعمتونه پای ته ورسيدل او, دنبوت لړۍ هم پای ته ورسيدله, اوپدې ډول نو نړيوال دبل پيغمبر دراتګ له انتظار څخه خلاص شول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلپاتې معجزه

دنوروانبیاوو معجزې دهمهغه مهال لپاره وې ,خو محمدي معجزه دتل لپاره ده .که قرآنکریم په هغه مهال دعربو دادب او شاعرۍ په ډګر کې معجزه وه ,خو نن دژوند په هر ډګر کې معجزه ده , دانساني ماغزو نوې لاس ته راوړنه (کمپيوټر) هم نن نارې وهي چې قرآنکریم یوه معجزه او له هر ډول لاس وهنې څخه خلاص یو کتاب دی .

دشفاعت کولو مقام محمود

په هغه ورځ چې انسانان دمایوسۍ په حالت کې حضرت آدم علیه السلام ,حضرت نوح علیه السلام ,حضرت ابراهیم علیه السلام , حضرت موسی علیه السلام ,او حضرت عیسی-علیه السلام ته ورشي اودشفاعت غوښتنه ترینه وکړي , هر یوبه خپل خپل عذر ورته ووایي او په نفسي-نفسي-نارو به سر وي خو چې دداوړو کونو سردار محبوب رب العالمین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ته ورشي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به دلوی پالونکي په دربارکې عرض وکړي , دخدای جل جلاله له لوري به ورته دشفاعت کولو اجازه ورکړل شي او دې ته مقام محمود ویل کیږي دکوم چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دقرآنکریم په سورة اسراء کې ژمنه شویده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ

ميرمني

1. خديجه بنت خويلد
2. سوده بنت زمعه
3. عايشه بنت ابي بکر
4. حفصه بنت عمر بن خطاب
5. زينب بنت خزيمه
6. ام سلمه هند بنت ابي اميه
7. زينب بنت جحش
8. جويريه بنت الحارث
9. رمله بنت ابي سفيان
10. ميمونه بنت الحارث
11. صفيه بنت حيي بن اخطب
12. ماريه قبطيه
13. ريحانه بنت زيد قرظي

زامن

درسول الله صلى الله عليه وسلم داولادونو په شميره کي اختلاف دی خو په کوم روايت چي اتفاق راغلی په هغه کي درسول الله صلى الله عليه وسلم اولاد شپږ ښودل شوی, دوه زامن او څلور لوڼي ,خو ابن اسحاق دطاهر او طيب په نامه هم درسول الله صلى الله عليه وسلم دوه نور زامن ياد کړي دي . يو روايت لا داهم دی چي دسول الله صلى الله عليه وسلم څلور لوڼي او اته زامن وو . دااتفاقي خبره ده چي له ابراهيم نه پرته درسول الله صلى

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عليه وسلم نور ټول اولادونه له ام المؤمنين حضرت خديجې رضى الله عنها څخه زيږيدلي وو .

1. قاسم حضرت زينب رضي الله عنها
2. حضرت رقيه رضى الله عنها
3. حضرت ام کلثوم رضى الله عنها
4. دجنتي ښځو سرداره حضرت فاطمة الزهرا رضى الله عنها
5. ابراهيم

ابراهيم

د رسول الله صلى الله عليه وسلم وروستى زوى ابراهيم دى ,دهجرت په اتم کال د ذى الحجې په مياشت کې زيږيدلى ,حضرت ماريه قبطيه رضى الله عنها به په عاليه نومې ځاى کې اوسيدله ابراهيم هم هلته زيږيدلى خلکو به وروسته هغه ځاى د (ابراهيم مشربه) بلله . په رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې دابراهيم زيرى ابو رافع وکړ,په زيري کې رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته يو مريي ورکړ .رسول الله صلى الله عليه وسلم په اوومه ورځ دابراهيم عقيقه وکړه ,دده دويښتانو په کچ سپين زر يې خيرات کړل ,او نوم يې وربانديې ابراهيم کيښود . دابراهيم لومړى دايه دحضرت ابو رافع ميرمن بي بي سلمى وه , بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم نومړى ام سيف ته وسپاره چې دمدينې په شاو خوا کې اوسيدله , رسول الله صلى الله عليه وسلم به دام سيف کورته دابراهيم دليدو لپاره ورتلو, هغه به يې په غيږ کې نيولو مينه به يې ورسره کوله او ښکلولوبه يې . ابراهيم دام سيف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو مياشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال يې رسول الله صلى الله عليه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ يې رسول الله صلى الله عليه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه او حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه قبر ته ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا د رسول الله صلى الله عليه وسلم وروستى زوى ابراهيم دى ,دهجرت په اتم کال د ذى الحجې په مياشت کې زيږيدلى ,حضرت ماريه قبطيه رضى الله عنها به په عاليه نومې ځاى کې اوسيدله ابراهيم هم هلته زيږيدلى خلکو به وروسته هغه ځاى د (ابراهيم مشربه) بلله . په رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې دابراهيم زيرى ابو رافع وکړ,په زيرى کې رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته يو مريي ورکړ .رسول الله صلى الله عليه وسلم په اوومه ورځ دابراهيم عقيقه وکړه ,دده دويښتانو په کچ سپين زر يې خيرات کړل ,او نوم يې وربانديې ابراهيم کيښود . دابراهيم لومړى دايه دحضرت ابو رافع ميرمن بي بي سلمى وه , بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم نوموړى ام سيف ته وسپاره چې دمدينې په شاو خوا کې اوسيدله , رسول الله صلى الله عليه وسلم به دام سيف کورته دابراهيم دليدو لپاره ورتلو ,هغه به يې په غيږ کې نيولو مينه به يې ورسره کوله او ښکلولوبه يې . ابراهيم دام سيف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو مياشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال يې رسول الله صلى الله عليه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ يې رسول الله صلى الله عليه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه او حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه قبر ته ښکته کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا

لوڼې

درسول اکرم ﷺ څلور لوڼې وې چې عبارت له فاطمه، رقيه، ام کلثوم او زينب رضى الله تعالى عنهن اجمعين څخه وې .

رقيه رضى الله عنها

رقيه رضى الله عنها هم تر بعثت له مخه زيږيدلې وه ,لومړى نکاح يې دابو لهب له زوى عتبه سره شوې وه , درسول الله صلى الله عليه وسلم بله لور حضرت ام کلثوم رضى الله عنها هم دابو لهب نږور وه ,خو له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ددښمنې له امله ابو لهب خپل دواړه زامن ددې بيبيانو طلاقولو ته اړايستل ,او همداسې وشول . حضرت رقيه رضى

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها وروسته حضرت عثمان رضى الله عنه ته په نكاح شوه ,او ورسره يوځاى يې حبشې ته هجرت وكړ , بيا مكې ته راغلل او مدينې ته مهاجر شول ,حضرت رقيه رضى الله عنها دبدر دغزا په مهال ناروغه او وفات شوه,ددې دناروغې له امله حضرت عثمان رضى الله عنه دبدر په غزا كې او دبدر دغزا له كبله رسول الله صلى الله عليه وسلم ددې بي بي په جنازه كې ګډون ونه كړاى شواى . دحضرت رقيې رضى الله عنها په حبشه كې يو ماشوم زيږيدلى وو چې عبدالله نوميده او په شپږ كلنۍ كې وفات شو . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا .

ام كلثوم رضى الله عنها

حضرت ام كلثوم رضى الله عنها دحضرت رقيې رضى الله عنها تر وفات وروسته دهجرت په دؤيم كال حضرت عثمان رضى الله عنه ته په نكاح شوه ,شپږ كاله وروسته دهجرت په نهم كال دشعبان په مياشت كې وفات شوه ,دجنازې لمونځ يې دپالونكې څښتن محبوب حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم ادا كړ ,حضرت علي رضى الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه او اسامه رضى الله عنه قبر ته ښكته كړه . انا لله وانا اليه راجعون .

دجنتې ښځو سرداره فاطمة الزهرا رضى الله عنها

حضرت فاطمة الزهر رضى الله عنها تربعثت وړاندې زيږيدلې او دهجرت په دوهم كال حضرت علي رضى الله عنه ته وروادہ شوه ,دحضرت فاطمې رضى الله عنها لپاره حضرت علي رضى الله عنه خپله زغره په 480 درهمه خرڅه كړه او هغه پيسې يې درسول الله صلى الله عليه وسلم حضورته راوړې رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت بلال رضى الله عنه ته امر وكړ تر خوشبويې راوړې بيا نكاح سره وتړله شوه . دواده په ورځ رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت فاطمې رضى الله عنها ته يو كټ ,يوه بستره ,يوڅادر ,دوه ميچنې او يو مشك وركړل . تر واده وروسته حضرت علي رضى الله عنه او حضرت فاطمة الزهرا رضى الله عنها له نبوي حرم څخه دباندې په يوه ګوښه كوركې اوسيدل . دحضرت فاطمې رضى

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنهـا پنځـه ماشـومان شـوي : حسـن ,حسـين ,محسـن ,ام كلثـوم او زينـب ,محسـن پـه وړوكتوب كي وفات شو . دجنتي ښځو نومورې سرداره دنهه ويشتو كلونو په عمر دهجرت په يوولسم كال دروژې په مياشـت كـې درسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم تـر وفـات شـپږ مياشتي وروسته وفات شوه .دحضرت فاطمې رضى الله عنها دوفات خبر رسـول الله صـلى الله عليه وسلم دخپل وفات په مهال داسي وركړى وو ((په ما پسي به تـه ژرراشـي)) . انـالله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزاګاني

1. دبدر وتلي غزا
2. د بني قينُعاع غزا
3. داحد وتلي غزا
4. دبئر معونه پيښه
5. درجيع پيښه
6. دبنو نضيرشړل
7. دخندق غزا
8. دبنو قريظه پای

دا خبره ډيره اختلافي ده چې رسول الله صلی الله عليه وسلم په څو غزاګانو کې ګډون کړی وو څوك 27 څوك 20 او څوك يې بيا 18 ښيي چې مونږ له هغوی څخه لاندې يوڅو غزاګاني را اخلو :

دبدر وتلي غزا

د بدر غزا د هجرت په دوهم کال درجب مياشت وه چې مسلمانانو دکفارو په يوه تجارتي قافله باندې چې دابو سفيان په مشرئ کې له شام نه مکې ته راروانه وه دبريد کولو تابيا ونيوله 313 تنه مجاهدين چې ٧٤ تنه پکې مهاجر او نور يې انصار وو درسول الله صلی الله عليه وسلم په ملتيا دزرو تنوکفري لښکرو چې له هغه مهال سره سم دهرډول جنګي ساز او سامان په درلودلو سره جګړې ته چمتو ووله مدينې څخه د باندې دمقابلې لپاره راووتل . درمضان المبارك په اوولسمه ورځ دواړه لښکرې سره مخامخ شوې ,خو ترجنګ په مخته شپه کې باران وشو ,دمسلمانانو د لورې شګلنه ځمکه کلکه اودمشرکانو د لورې ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختې شوه ,په همدې شپه صحابهٔ کرام بې غمه ويده شول ,خو رسول الله صلی الله عليه وسلم ټوله شپه له الله تعالی سره په راز او نياز کې رڼه تيره کړه , دقريشو لښکر ته ارام ورپه برخه نه شو ,سهار دومره زړه نازړه وو چې دمسلمانانو لښکر ورته په سترګو ډير ښکاريده ,جګړه پيل شوه ډير ژر دقريشو مشران ووژل شول ,او لښکرې يې زړه ماتي او تيښته پرې ګډه شوه , دقريشو له لورې اويا تنه چې ډيری يې مشران وو ووژل شول او همدومره بنديان شول ,له مسلمانانو څخه څوارلس تنه شهيدان شول چې شپږ تنه پکې مهاجر او اته تنه انصار وو,پدې ډول دا خونړی جګړه دمسلمانانو په بري سره پای ته ورسيدله .

د بني قينُعاع غزا

څنګه چې دمدينې منورې ډيری اوسيدونکي يهودان ووپه دوی کې بني قينقاع ,بني نضير او بني قريضه غټې کورنۍ وې , د بني قينقاع دکورنۍ خلکو زرګري کوله ,او په نورو يهودانو کې دوی زړه ور او جنګيالي وو ,له دې کبله لومړی دوی دجګړې داعلان جرأت وکړ, او دپيغمبر صلی الله عليه وسلم له لورې ورسره شوی تړون يې مات کړ , دبدر دجنګ په شپو کې نوموړې کورنۍ خپله کينه ښکاره کړه ,او ګرېږ يې جوړ کړ ,ورسره داپيښه هم وشوه چې يوه مسلمانه ميرمنه ديهودو هټۍ ته ورغله , هغوی د دې ميرمنې بې پتي وکړه ,يو مسلمان چې هلته ولاړوو هغه يهودي يې وواژه , او يهودو بيا هغه مسلمان شهيد کړ . کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم خبر شو نو ورغی او يهودانو ته يې وفرمايل :

ای له خدايه وويريږئ داسې ونه
شي لکه دبدر په خلکو چې وشول
او په تاسې عذاب راښکته شي

. يهودانو په ځواب کې ورته وويل : مونږ قريش نه يو ,که له مونږ سره مو شخړه پيښه شوه نو مونږ به تاسو ته وښيو چې جنګ څه ته وايي ؟ کله چې ديهودو له لورې تړون مات شو , رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دې ته اړشو چې له دوی سره جنګ وکړي . يهودان يې کلابند کړ او دا کلابندي تر پنځلسو ورځو اوږده شوه , وروسته په دې راضي شول چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پريكړه رسول الله صلى الله عليه وسلم وكړي مونږ يې منو ,عبدالله بن ابي چې د دوى سوګندي وو رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل چې دوى دي جلاوطنه شي ,هماغه وو چې دايهود چې اووه سوه تنه وو او دريو سوو تنو پكې زغرې اغوستې وې دهجرت په دوهم كال د(وړوكي اختر) په مياشت كې دشام اړوندې سيمې (اذرعات) ته وشړل شول

د احد وتلې غزا

دا احد غزا د بدر په غزا كې چې كله قريشو ماتې وخوړله او ډيرى مشران يې دجنګ په ډګر كې ووژل شول ,نو دوى هم دكسات اخستلو لپاره هلې ځلې پيل كړې ,هغه تجارتي كاروان چې دابو سفيان په مشرى له شام څخه راغلى وو ,ټوله ګټه يې دجنګ په تياري خرڅه كړه . حضرت عباس رضى الله عنه چې مسلمان شوى وو,خولا هم په مكه كې اوسيده ، ديو ليك له لارې رسول الله صلى الله عليه وسلم ددې لښكر له څرنګوالي نه خبر كړ ,رسول الله صلى اله عليه وسلم هم دحال احوال معلومولو لپاره څوك واستول ,هغوى خبر راوړچې قريش احد ته نژدې رارسيدلي دي . احد دمديني شمال لورې ته يو نيم ميل لرې پروت د يو غره نوم دى . له ډيرى صحابهٔ كرامو سره تر مشورې كولو وروسته رسول ا لله صلى الله عليه وسلم دهجرت په دريم كال دشوال په مياشت كې دجمعې په مباركه ورځ له يوزر تنه نبوي لښكرسره له مدينې نه دباندې ووت ,خو دمنافقينو مشر عبدالله بن ابى ابن سلول له خپلو دريو سوو ملګرو سره بيرته راستون شو ,نو له دې امله رسول الله صلى الله عليه وسلم سره اووه سوه تنه پاتې شول ,چې په هغوى يواځې سلو تنو زغرې درلودې . رسول الله صلى الله عليه وسلم داحد غره تر څنګ لښكر دا شان برابر كړ چې شايي غره ته شوه ,اودلښكر صفونه (مقدمه , ميمنه ,ميسره ,اوخلفيه) يې تيار كړل او قومندانان يې معلوم كړل . رسول الله صلى الله عليه وسلم پنځوس تنه دحضرت عبدا لله بن جبير رضى الله عنه په مشرى دغره دهغه كنډَو دساتلو لپاره وګمارل چيرې چې دشا له لورې دقريشو دبريد ويره وه ,او ورته ويې فرمايل : كه په مونږ هرڅه كيدل خو چې تاسې هغه ځاى پرې نږدئ ,جنګ په پيل كې ځان ته ځانته وو ,خو وروسته صفونه سره ګډشول ,دقريشو بيرغ وړونكي په يو بل پسې ووژل شول , حضرت علي او حضرت ابو دجانه رضى الله عنهما هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددښمن په لښکر کې لارې جوړې کړې , څو د دښمن پښې سستې او تيښتې ته اړشول ,خو مسلمانانو په غنيمت ټولولو لاس پورې کړ واو دغره دکنډو ساتونکو چې همدا حال وليد ,نو پوه شول چې مسلمانان بريالي شوي او دغنيمت غونډولو مهال دی ,که څه هم حضرت عبدالله بن جبير رضی الله عنه ورته دنه تللو ډير وويل ,خوهغوی لاړل يواځې حضرت عبدالله بن زبيررضی الله عنه له لسو تنو سره پاتې شو ,کله چې خالد بن وليد (چې هغه مهال لا نه وو مسلمان شوی اودکفارو له لورې راجنګيده) هغه کنډو خالي وليد نو له نورو سپرو سره په هماغه کنډو راواوښت , کوم کسان چې هلته پاتې وو هغوی شهيدان کړل ,او دجنګ ډګرته يې ځان راورساوه ,قريش يې بيرته سره راټول او نوی جنګ پيل شو , مسلمانانو چې دغنيمت غونډولو له امله وسلې له ځانه لرې کړې وې , دومره وارخطا شو چې خپل او پردي يې نه پيژندل ,په همدې وارخطايۍ کې څو تنه مسلمانان پخپل منځ کې شهيدان شول . جنګ دومره تيز شو چې آن درسول الله صلی الله عليه وسلم په ښکلي رخسار هم دوينو لارې جوړې شوې ,او داغږ پورته شو چې محمد صلی الله عليه وسلم شهيد شو ,خو څو تنه وو چې له خپل ځانونو يې درسول الله صلی الله عليه وسلم دساتلو ډال جوړکړی وو . په نوموړي جنګ کې اويا تنه مسلمانان شهيدان شول ,چې ډير يې انصار وو ,درسول الله صلی الله عليه وسلم تره حضرت حمزه رضی لله عنه هم دشهيدانو دکاروان ملګری وو , چې هندې (دابو سفيان ميرمنې)دحضرت حمزه رضی الله عنه نس څيرې او ځيګر يې را وايست او خوله يې پرې ولګوله . (علماوو ليکلي چې کله هندې ايمان راوړ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ماته مه رامخامخ کيږه ,هغه ووچې هندې به چيري رسول الله صلی الله عليه وسلم وليدنو لاره به يې ورڅخه چپوله) دجنګ په پای کې رسول الله صلی الله عليه وسلم څو تنه وټاکل ترڅو ددښمن څارنه وکړې , پخپله رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دوهمه ورځ آن تر اتو ميلو پورې ددښمن څارنه وکړه . همدا جنګ وو چې دمسلمانانو دبې وزلې توب او تش لاسي له امله ,دحضرت مصعب بن عمير رضی الله عنه شهيد وجود نيم په کفن او نيم په وښو پټ کړای شو . که څه هم داحد په غزاکې مسلمانانو ته دسر ډير تاوان ورسيده ,خو ماتې يې خوړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ده ,څكه له جنگ پلوه دماتي دوه شرطونه دي : ۱) داچې دهغه هیواد خاوره ونیسي۔ ۲) دا چې دهغه هیواد پوځ ورك كړي . خو مشركانو نه مدینه ونیوله او نه يې دمسلمانانو پوځ ورك كړ ,څكه په هماغې ورځ داسلامي لښكر اویاتنه صحابهٔ كرام رضی الله عنهم ددښمن دځارنې لپاره روان شول .

دبئر معونه پیښه :

دهجرت په څلورم كال دصفر په میاشت كې ,دكلاب دكورنۍ مشر ابو براء رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغی او عرض يې وكړچې : له ما سره یوڅو تنه ولیږه ترڅو زما قبیلې ته داسلام بلنه وركړي . رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل : زه دنجد له لورې په ویره كې یم ,ابو براء وویل :دهغه ځای دخلكو ضامن زه یم . درسول الله صلی الله علیه وسلم ویره څكه وه چې عامر بن طفیل دنجد دسیمې مشر رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ویلي ووچې : زما او ستا تر منځ دري خبرې دي ,لومړی داچې : دكلیو او باندو مشري به ستا وي ,او دښارونو مشربه زه یم ,دوهم داچې ترخپل ځان وروسته ما خلیفه كړه ,كه دانه منل كیږي نودریمه خبره داچې ټول غطفان به راټول او سخت برید به دربانديې وكړي . كله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له ابو براء سره اویا تنه صحابهٔ كرام واستول ,او هغوی بئر معونه نومي ځای ته ورسیدل , نو دحضرت حرام بن ملحان رضی الله عنه په لاس يې درسول الله صلی الله علیه وسلم لیك همدې عامر ته واستاوه عامر حرام رضی الله عنه شهید كړاو له شاو خوا كورنیو نه يې یولښكر تیار كړ ,عامر له همدې لښكر سره دبئر معونه په لورې رارون شو ,صحابهٔ كرام رضی الله عنهم دحضرت حرام رضی الله عنه دراتلو په هیله وو خو داچې ځنډ يې وكړ نو ورپسې روان شول ,په لاره دعامر له لښكر سره مخامخ شول ,دعامر لښكر دوی ټول ونیول او هلته يې شهیدان كړل ,خو یو تن عمرو امیه تري ژوندی پاتې شو ,او هغه هم داسې چې عامرورته وویل چې زما مور دیوه مریي دازادولو نذر منلی وو نو زه تا ازادوم . رسول الله صلی الله علیه وسلم چې له نومړي پیښې خبرشو نو ډیر وغمیده ,او یوه میاشت يې دسهار په لمانځه كې دي تیری كوونكو ته ښیراوي كولې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجیع پیښه :

د بیر معونه له پیښې سره نژدې درجیع پیښه هم یوه زړه دردوونکې پیښه ده . دعضل او قاره دکورنیو څو تنه راغلل او رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یې عرض وکړ چې لـه مـونږ سره یوڅو تنه دتبلیغ لپاره ولیږه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم ورسره دحضرت عاصم بن ثابت په مشرۍ لس تنه صحابهٔ کرام واستول ,کله چې دا مبلغین رجیع نومې ځای ته ورسیدل نـو دې کسانو ورسره تګي وکړه ,اودبنو لحیان کورنۍ یـې ولمسـوله ترڅـو دا مبلغیـن شـهیدان کړي ,هغه وو چې دبنو لحیانو دوه سوه کسان ورپسې راووتل خو دا مبلغیـن ورڅخـه یـوې غونډۍ ته وختل ,کفارو ورته وویل راښکته شئ مونږ تاسې ته پناه درکوو ,حضرت عاصـم رضی الله عنه ورته وفرمایل :مونږ له کفـارو څخـه پنـاه نـه غـواړو جګـړه ونښـته او دامبـارك مبلغین شهیدان شـول ,یـواځې دوه تنـه حضرت خُبیـب او حضرت زیـد رضی الله عـنهما دکفارو په خبره تیروتل ,او له غونډۍ څخه راښکته شول ,دښمنانو دهغوی متې وروتړلې او مکې ته یې بوتلل . څنګه چې حضرت خُبیب رضی الله عنه داحد پـه جنـګ کـې حـارث نومې کافر وژلی وو ، نو نوموړی هم دحارث زامنو واخیست ,څو یې دخپل پلار په کسات کې ووژني ,کله چې دې کسانو حضرت خُبیب رضی الله عنه دوژلو په موخه دحرم له پولو څخه دباندې بوتلو ,نو حضرت خُبیب رضی الله عنه ورته وفرمایل : اجازه راکړئ چـې دوه رکعته لمونځ وکړم , وژونکو ورته اجازه ورکـړه ,حضرت خُبیـب رضی الله عنـه دوه رکعتـه لمونځ اداکړ اوورته وویل : زما زړه غوښتل چې ډیر لمونځ وکړم خو ستاسې به داخیال شي چې له مرګه ویریږي (ځکـه نـو پـه همـدې دوو رکعتونـو بسـنه کـوم) . لـه همـدې مهـال راپدیخوا چې څوك وژل کیږي نو تر وژل کیدو مخه دوه رکعتـه لمـونځ اداکـول وربانـدې سنت بلل شوي ترڅو دحضرت خبیـب رضی الله عنـه دایـاد پـه امـت محمـدي کـې دیـوه ښندونکي دښندویني د علامې په توګه تر قیامته پورې جاري پـاتې شي . دشـهادت نـه لـږ وړاندې حضرت خُبیب رضی الله عنه داشعر ووایه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

لستُ اُبالِي حِينَ اُقتَـلُ مُسلِمًا .... علـى اَيِ شِـقٍ كـانَ لِلهِ مَصرَـعِ . وذالـك في ذاتِ الاِلَه وَاِن يَشَأ .... يُبارِك على اوصالِ شِلوٍ مُمَزَعِ

ژباړه :كله چې زه دپالونكي خښتن په لاره كې وژل كيږم نو بيا هيڅ پروا نلرم چې پـه كـوم اړخ به ووژلی شم .او كه خدای وغواړي نوزما په غوڅو اندامونواو بندونو به بركت وكړي .

حضرت زيد رضی الله عنه بيا صفوان بن اميه دوژلو لپاره واخيست ,دهغه دوژلـو پـر مهـال دقريشو ډيرو مشرانو دهغه ننداره كوله . كله چې وژونكي توره راواخيسته ,,ابو سفيان ورويل :ريښتيا ووايه ! كه پدې مهال كې ستا په ځای محمد (صلى الله عليه وسلم) وژل كړل شوی وای نو داكاربه تا خپله نيكمرغي نه وه گڼلې ؟ حضرت زيد رضی الله عنه ورته وويل : زمـا دي په خدای جل جلاله لوړه وي ,چې زه پـدې خبـره هـم سر وركولـو تـه تيـار يـم چې دمحمد صلى الله عليه وسلم په پښه كې اغـزی ولاړ شي , پـه همـدې مهال كـې دصـفوان مريي (نسطاس) دهغه سر ووهه . انا لله وانا اليه راجعون .

دبنو نضيرشړل :

له يهودانو سره داتړون هم شوی وو چې كه دكومې ويني بيه دمدينې په هستوگنو راتلـه نـو هره كورنۍ به خپله ونډه وركوي ,كله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د دوو تنو دوينـې دبيې دوركولو لپاره بنو نضير ته ورغی , نو كه څه هم په ښكاره ډول خو يهودانو دا غوښتنه ومنله ,خو په پټه يې يو سړی چې عمرو بن حجاش نوميده ,دخونې دوهـم پوړتـه خيـژولی وو ,او ورته ويلي وو چې محمد (صلى الله عليه وسلم)دهمدې خونې سـيوري تـه ولاړدی ,له هغه بامه ډبره وربانديي راواچوه ترڅو ووژل شي ,خو رسو ل الله صلى الله عليه وسلم تـه دا دسيسه كشف شوه اوپه سملاسي ډول مدينې ته ولاړ . همداراز بنو نضير لـه قريشـو سره دمسلمانانو په خلاف په يوه بله دسيسه كې هم گډون درلود چې دمسلمانانو پټ ځايونه يې ورته ښودلي وو ,سربيره پر دې ديهودو همدې قبيلې رسول الله صلى الله عليه وسـلم تـه يـو پيغام هم رااستولی وو چې له ديرشو كسانو سره راشه او موږ به هم ديرش تنه پوهان درولو ,كه هغوی ستا خبرې ومنلې نو موږبه هم اسلام راوړو .رسول الله صلى الله عليه وسلم تـه دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څرګنده وه چې دوی دبغاوت هوډ کړی ,نو په ځواب کې يې ورته وويل : تر څو تاسې لـه ما سره يو بيل تړون نه وي کړی زه په تاسې باور نلرم .بنو نضير دتړون له کولو پـه شـا شـول ,سره له دې چې د دوی ديني ورونو (بني قريظه)همداسې تړون کړی وو . بل ځل يـې بيا رسول الله صلی الله عليه وسلم ته پيغام راوليږه چې ته هم درې کسان راوله مونږ به هم درې کسان پوهان درولو نو که هغوی ستا خبر ومنله نو مونږ به هم اسلام راوړو ,رسول الله صـلی الله عليه وسلم دهغوی دا خبره ومنله ,خو په لاره چا خبر ورکـړ چـې يهـود تـوري پـه لاس درته ولاړاوستا دوژلو اراده لري . دبنو نضيروددې شرارتونو لامل داوو چـې يـو خـو ددوي کلاوي ډيري کلکې وې او له جنګ څخه نه ويريدل , اوبل دوي ته دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی تېتر وهلی وو چې دچا خبره مه منئ که جګړه ونښته نو بني قريضـه بـه هـم سـتاسې ملاتړ وکړي او زه به هم له دوو زرو کسانو سره ستاسې ملاتړ ته دروډانګـم .خـو کلـه چـې اسلامي لښکر درسول الله صلی الله عليه وسلم په امر د دوی کلاګانې محاصره کـړې نـو نـه يواځې داچې بنو قريضه يې ملاتړ ونه کړ بلکه دمنافقينو رئيس عبدالله هم په ښکاره ډول له مسلمانانو سره دجګړې کولو ځواك نه درلود . محاصره پنځلس ورځې اوږده شوه ,پـه پـای کې بنو نضير پدې راضي شول چې هرڅومره سامان په اوښانو وړای شي هغه دې يوسي او له مديني څخه دې جلا وطن شي . ديهودو دنومونړې کورنی ډير کسان خيبر تـه ولاړل ,او په هغوی کې سلام بن ابي الحقيق ,کنانه بـن الربيع ,او حيـي بـن اخطـب غونـدې يهـودي سرداران هم وو ,چې په خيبر کې يـې دومـره درنـاوی وشـو ,چـې دخيبريهودانـو هـم دوی دخپلو مشرانو په توګه ومنل . دهجرت په څلورم کال دربيع الاول په مياشت کې بنـو نضـير وشړل شول ,او مسلمانانو ته له دوی څخه پنځوس زغرې ,پنځـوس خولونـه ,او درې سـوه څلويښت توري په غنيمت پاتې شوې . والحمد لله على ذلك .

د خندق غزا :

د خندق غزا کله چې بني نضير له مديني نه ووتل ,نـو داسـلام پـر خـلاف يـې پـه يـو لـوی سازش لاس پورې کړ , لومړی د دې يهودو مشران مکې ته ولاړل او قريشو ته يـې وويـل : که تاسو راسره مرسته وکړئ نو مونږ به دمسلمانانو جرړې وباسو ,قريشو همدا ورځ غوښـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

. دهمدې ليدنو کتنو پايله دا شوه چې قريشو خپل او يهودو خپل سوگندي سره راټول کړل ,څو تر 24000 ډير پوځ په مدينه باندې دبريد کولو لپاره چمتو شو . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې خبر شو نو له صحابهٔ کرامو سره يې مشوره وکړه ,دحضرت سلمان فارسي رضى الله عنه په رايه دخندق په کندلو پريکړه وشوه ,دمدينې ښار دريو لورو ته کلاگاني او ونې درلودې خو شمال لورې خلاص وو,همدې لورې ته دخندق په کندلو پيل وشو .رسول الله صلى الله عليه وسلم دخندق نقشه پخپله وښودله ,په اوسني حساب دا خندق شپږ کلو متره اوږد او پنځه شرعي گزونه کډې وو. دهجرت په پنځم کال د ذي قعدې د مياشتې په اتمه نيټه دخندق کار پيل شو ,رسول الله صلى الله عليه وسلم هرو لسو تنو ته لس گزه ځمکه دکندلو لپاره معلومه کړه ,او پخپله هم په کار لگيا وو ,صحابه و به دکار په ترڅ کې دا ترانه ويله : نحن الذين بايعوا محمدا ....على الجهاد ما بقينا ابدا . مونږهغه کسان يوچې له محمد صلى الله عليه وسلم سره مو تر خپله ژونده پورې دجهاد کولو بيعت کړى . رسول الله صلى الله عليه وسلم به ورته په ځواب کې دادعابدرگه کوله : اللهم لا اجر الا اجر الآخرة ....فاغفر الانصار والمهاجرة . اجرخو دآخيرت غوره دى نو اى خدايه ته ښښنه وکړه انصارو اومهاجرو ته . که څه هم دوي به دلوږې له کبله په نسونو پورې کاڼي تړلي وو , خو بياهم دخندق کار په شلو ورځو کې د دريو زرو تنوپه مبارکو لاسونو پاې ته ورسيده . مسلماني ميرمنې او ماشومان دښار خوندي کلاگانو ته بوتلل شول ,او هلته دبنو قريظه ديهودو دبريد له ويرې دوه سوه تنه دحضرت سلمه بن الاکوع رضى الله عنه تر مشرى لاندې سنگرې شول ,نور لښکر د(سلع) نومې غونډۍ په لمن کې مورچې ووهلې . دمسلمانانو په لښکر کې ځينې منافقين هم وو ,چې په يوه او بله بهانه به يې اجازه غوښتله ,او دلښکر له صفونو څخه به وتل ,اودنورو يهودو په لمسون بنو قريظه هم دمسلمانانو په مقابل کې ودريدل . کله چې دابو سفيان په مشرى دکفاروو سله وال لښکر په خورا جوش او جذبه مدينې ته راورسيدل نو له خندق سره مخامخ هک پک پاتې شول . دخندق خوا ته يې خيمې ووهلې ,او له هغه ځايه به يې غشي ويشتل ,خو دوه ځلې سخته نښته هم وشوه ,يو ورځ داسې چې دکفارو مشرانو ديوې يوې ورځې دجگړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره ټېرونه ووهل ,او هره ورځ به يې بې شميره غشي دمسلمانانو په لورې ويشتل . دوهم ځل دتيري کوونکي لښکر وتلي اتلان له خندق څخه راپورې وتل ,او دننه لورته په جګړه لګيا شول ,په دوی کې عمرو بن عبدود ,نوفل او ضرار هم وو ,خو د دوی په مقابل کې حضرت علي او حضرت عمر رضی الله عنهما په خورا ميړانه وجنګيدل ,عبدود او نوفل ووژل شول او ضرار په تيښته بريالی شو . دا ورځ خورا سخته ورځ وه ,مشرکينو له هر لورې غشي ويشتل ,په همدې ورځ له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه پرله پسې څلور لمونځونه قضا شول ,ځکه دغشو دباران له کبله هيڅا هم له ځپل سنګر څخه سر نه شوای راپورته کولای , څومره چې جګړه اوږديدله هغومره کفار وارخطا کيدل ,ځکه د ځلرويشت زره پوځ توښه اوخرځ مخ په تماميدو وو . دپالونکي څښتن په قدرت يوه شپه داسې باران او ږلۍ ووريده چې دمشرکينو دخيمو مراندې يې غوځ ,او دخوراك څښاك لوښي يې په بل لورې ورته واړول ,په همدې حال کې مشرکين په دې ويره کې وو چې مسلمانان بريد ونه کړي ,نو په سبا يې دماتي او بيرته تلو نغاره وغږوله ,پدې توګه له يوې مياشتې محاصرې څخه وروسته مدينه له کلابندۍ څخه خلاصه شوه ,د دې تيري کوونکي لښکر په وارخطايۍ کې دنعيم ابن مسعود اشجعي کردار هم دستايني وړدی . ابن مسعود يو غطفاني رئيس وو ,نوموړی مسلمان شوی وو خو يهود او قريش ورباندې خبر نه وو,او ده ورسره اړيکې درلودې , ابن مسعود بنو قريظه يهودوته چې لا په مدينه کې وو وويل : تاسې او مسلمانان ديوه ښار اوسيدونکي ياست ,که قريش او نور يهود ماتې وخوري نو ستاسې ژوند سختيږي ,ددې لپاره چې قريش تل در سره مرسته ولري له هغوی څخه څو تنه يرغمل کينوئ ,بيا قريشو ته ورغی او ورته ويې ويل : بنو قريظه په تاسو باور نلري هغوی وايي که تاسو له موږ سره په ژمنه ولاړياست نو څو تنه راسره ګرَو (يرغمل) واوسئ . قريشو چې داخبره واوريدله په بنو قريظه پې باوره شول ,او دازموينې لپاره يې ترې وغوښتل څو د شنبې په ورځ په مسلمانانو بريد وکړي ,يهودو مخالفت وکړ چې پدې څه سره د دوې تر منځ بې باوري لاهم ډيره او دقريشو ملا سسته شوه . دخندق دجنګ دوهم نوم احزاب هم دی ,ځکه پدې جنګ کې دعربو او يهودو ډيرو کورنيواو ډلو ټپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګډون کړی وو,پدې جنګ کې شپږ تنه مسلمانان شهيدان او اته تنه مشرکين ووژل شول ,خو د(اَوس)دکورنۍ مشر او دانصارو يو غښتلى مټ حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پدې جنګ کې ټپي اوخوورځې وروسته دهمدې ټپ له امله په شهادت ورسيده . اناالله وانا اليه راجعون .

دبنو قريظه پای

له يهودو سره چې کوم تړون شوی وو نو بنو قينقاع هغه دبدر او بنو نضير داحدپه ورځ مات کړ, له همدې کبله دادواړه يهودي کورنۍ له مدينې څخه جلا وطنې شوې .بنو قريظه دخندق غزا په پيل کې دمسلمانانو لورې ونيو ,دجنګ په جريان کې يوه يهودي ځان هغه کلاوو ته ورساوه چيرې چې مسلمانې ميرمنې او ماشومان اوسيدل ,هلته حضرت حسان رضی الله عنه پهره کوله ,خو داچې په جنګ کې ديوې پيښې له کبله يې ونه شوای کولای هغه يهودي ووژني ,حضرت صفيې رضی الله عنها دحضرت حمزه رضی الله عنه خور بې بې هغه يهودی وواژه ,توره يې ترې په غنيمت کې واخيستله اوسر يې دکلا شاته وغور ځاوه , يهود پوه شول چې دلته هم وسله وال کسان شته ځکه يې نو بريد ونکړ . دجنګ په مهال کې رسول الله صلی الله عليه وسلم دبنو قريظه يهودوته حضرت سعدبن معاذ او حضرت سعد بن عباده رضی الله عنهما ورواستول ,څو هغوی ته ليکل شوی تړون ورياد کړي ,خو هغوی وويل محمد څوك دی او تړون يې څه شی دی ؟ ځکه نو دې يهودو دخندق په جنګ کې عملا برخه واخيسته ,او دماتې پر مهال يې هم داسلام لوی دښمن ,دبنونضير دجلاوطن شوو يهودو مشر حُيَيِ بن اخطب له ځانه سره راوست ,حُيَيِ بن اخطب دجلاوطنۍ په مهال ژمنه کړې وه چې دمسلمانانو په خلاف به دچا مرسته نه کوي ,خو په نوموړي جنګ کې يې نه يواځې داچې دقريشو مرسته يې وکړه بلکه دمسلمانانو حليف (سوګندي) يهود بني قريظه يې هم جنګ ته ولمسولو . دخندق دجګړې په پای کې رسول الله صلی الله عليه وسلم امر وکړ چې وسلې مه ږدئ او په بنو قريظه بريد وکړئ ,دلښکر په وړاندې حضرت علي رضی الله عنه دهغوی کلاګانو ته ور سيد,که بنو قريظه بيا هم د روغې جوړې لاره نيولې وای شوني وه چې امان يې موندلی وای ,خو دوی دجنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياري نيولي وه ,او دحضرت علي رضى الله له رسيدو سره سم يې د رسول الله صلى الله عليه وسلم په شان کې ستغې سپورې وويلې . درسول الله صلى الله عليه وسلم په امر يې کلاگاني محاصره شوې ,او دا محاصره تر يوې مياشتې اوږده شوه ,په پاى کې يهودو وويل هره پريکړه چې سعد بن معاذ رضى الله عنه وکړي مونږ يې منو ,(هغه مهال حضرت سعد بن معاذ رضى الله عنه زخمي وو شهيد شوى لا نه وو ,) يهودو فکر کاوه چې له سعد رضى الله عنه سره د هغوى د نيکيو له امله چې ښايي په يوه مهال به يې ورسره کړې وي له کبله ممکن حضرت سعد د دوى په گټه يوه پريکړه وکړي خو داسې ونه شول بلکه : حضرت سعد بن معاذرضى الله عنه پريکړه وکړه چې دبنو قريظه يهودو جگړه مار کسان دې ووژل شي ,ښځې او ماشومان دې بنديان او مال دې غنيمت ونيول شي . داپريکړه حضرت معاذ رضى الله عنه دتورات له حکم سره سمه وکړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ته به چې په هغه مهال کومه خبره ښکاره نه وه راغلې نو دتورات احکام يې عملي کول ځکه يې نو پدې پريکړې سره حضرت سعدرضى الله عنه ته وويل چې تايوه اسماني پريکړه وکړه . د بنو قريظه يهودو دا پريکړه ومنله او ځانونه يې دوژلو ځاى ته حاضر کړل , ددې پريکړې په کولو سره دبنو قريظه مسأله پاى ته ورسيده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړینه

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آرامځای

ناروغي

دڅار شنبې په ورځ چې دصفر دمیاشتې اتلسمه یا نولسمه نیټه وه, رسول الله صلی الله علیه وسلم جنت البقیع ته چې دعامومسلمانانو هدیره وه ولاړ, کله چې له هغه ځایه راستون شونو ناروغه شو,دحضرت میمونې رضی الله عنها کره یې شپه تیره کړه, د دوشنبې په ورځ درسول الله صلی الله علیه وسلم ناروغي زیاته شوه , او دنورو بیبیانو په خوښه دحضرت عایشې رضی الله عنها کره ولاړ ,ترڅو پورې چې یې دګرځیدو ځواك درلود نو مسجد ته به یې تشریف وړلو ,وروستنی لمونځ دماښام لمونځ وو چې مسلمانانو په رسول الله صلی الله علیه وسلم پسې ادا کړ. دامهال درسول الله صلی الله علیه وسلم سر خوږیده او تړلی یې وو ,همدا شپه ماخوستن وار په وار بې هوښې وربانديې راتله ,او امر یې وکړ چې حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه دې لمونځ ورکړي . بله ورځ ماسپښین درسول لله صلی الله علیه وسلم ناروغي یوڅه کمه وه ,غسل یې وکړ, د حضرت عباس او حضرت علي رضی الله عنهماپه اوږو باندې یې ځان تکیه کړاوجُومات ته ولاړ, هلته دابو بکر رضی الله عنه په امامت لمونځ ولاړوو ,چې دهغه ترځنګ کیناست او خلکو ته یې لمونځ ورکړ ,وروسته یې یوه لنډه خطبه وویله ,دادرسول الله صلی الله علیه وسلم وروستۍ خطبه وه چې پکې یې وفرمایل : (خدای جل جلاله یوه بنده ته واك ورکړی چې دډُنیاوي نعمتونو اویاهم دخدای له لورې دأُخروي نعمتونو له منځ نه یوخوښ کړي. بنده هغه شیان دځان لپاره غوره کړل چې له آخرت سره اړیکې لري. حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه وژړل ځکه پوه شو چې هغه بنده پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم دی ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دابوبکر صدیق رضی الله عنه په اړه وفرمایل ترټولو زیات چې زه دچا له شتمنې او ملګرتیا څخه خوښ یم هغه ابوبکر دی .) همدارازیې په خطبه کې دانصارو په هکله وفرمایل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ای خلکو زه دانصارو په هکله تاسې ته وصیت کوم ,عام مسلمانان به ډیریږي خو انصاربه دومره لږ شي لکه په خوړو کې مالګه ,انصارو خپله دنده تر سره کړه ,اوس په تاسو دهغوی دپور پرې کول فرض دي ,انصار زما په وجود کې دمعدې په څیر دي ,هرڅوك چې ستاسو دګټو او تاوان واکدار (خلیفه) وي نو دهغه دا دنده ده چې که هرڅوك په انصارو کې ښه وي ومني ,او که له چا څخه کومه تیروتنه شوي وي نو هغه دې وبښي .) رسول الله صلی الله علیه وسلم ترناروغتیا یوه ورځ وړاندې حضرت اسامه رضی الله ته امر کړی وو چې درومیانو جګړې ته لاړشي ,خو دهغه له قوماندې څخه دنومړي دځواني له کبله شکایت وکړ ,رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې اړه پخپله خطبه کې وویل : (که داسامه په سرداری تاسې نیوکه لرئ نو دده دپلار په سرداریٔ هم تاسې نیوکې کولې زما دې په سپیڅلي خدای لوړه وي چې اسامه د دې دندې حقدار او مستحق دی , هغه په ما ډیر ګران دی ,او تر دې وروسته به هم په ما ګران وي .) رسول الله صلی الله علیه وسلم دخطبې په ترڅ کې داهم وفرمایل : (دحلال او حرام نسبت دې ماته نه کیږي ,ما هغه څه حلال کړي چې هغه خدای جل جلاله پخپل کتاب کې حلال کړي ,او ما هغه څه حرام کړي چې خدای جل جلاله حرام کړي دي). رسول الله صلی الله علیه وسلم دا هم وفرمایل چې : (ای دخدای دپیغمبر لوري فاطمې ! او ای دخدای دپیغمبر عمې صفیې! دخدای او آخرت لپاره څه عمل وکړئ زه تاسې له خدای جل جلاله څخه نشم خلاصولای). د نومړې خطبې له ویلو وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته دحضرت عایشې رضی الله عنها کورته تشریف یووړ , دناروغتیا په نا کرارۍ کې نبوي ذات ته وریه یادشول چې څه اشرفۍ یې له بي بي عایشې سره ایښې وې هغه یې راوبلله اوورته ویې فرمایل : (عایشې! هغه اشرفۍ چیرې دي ؟ محمد(صلی الله علیه وسلم) به له خدایه جل جلاله سره پداسې حال کې ووینې چې دی په هغه بد ګمانه وي , لاړه شه او هغه دخدای جل جلاله په لاره کې خیرات کړه .) ددوشنبې په سهار چې درسول الله صلی اله علیه وسلم دناروغتیا دیارلسمه شپه وه چې رسول لله صلی الله علیه وسلم دخپل کور له وره (دروازې) نه پرده پورته کړه ,ویې لیدل چې خلك په لمانځه ولاړدي ,ډیر خوښ اوموسکی شو ,حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوبکر صدیق رضی الله عنه فکر وکړ چې رسول الله صلی اله علیه وسلم لمانځه ادا کولو ته راځي ځکه يې نووغوښتل چې شاته شي ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم په اشاره پوه کړ چې لمونځ ورکړي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته حجرې ته ننوت ,دا هغه وروستنی لیدنه وه چې صحابۀ کرامو له نبوي سپیڅلي څیرې نه وکړه .

د مړيني کال

رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې لس ورځې په اعتکاف کې تیرولې ,خو په ورستنی روژه کې شل ورځې په اعتکاف کې کیناست ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې یوځل دحضرت جبرایل علیه السلام له خولې نه قرآنکریم اوریده ,خو د ورستني کال په روژه کې يې دوه ځلې واوریده . دوروستني حج او په ځینو نورو خطبو کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ځیني داسې خبرې کړې وې چې هغه دمړيني یادونه وه ,لکه چې دحج په وروستی خطبه کې يې وفرمایل : (زه ددې خبرې هیله نلرم چې په راتلونکي کال کې له تاسې سره ولیدلای شم ,ښایي تر دې وروسته حج ونه کړای شم .) دحج دفریضې داداکولو ترراتګ وروسته رسو ل الله صلی الله علیه وسلم داحد دشهیدانو هدیرې ته ورغی ,او هلته يې هم داسې خطبه وویله چې ګواکې څوك له مړواو ژوندو سره په مخه ښه کوي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دصفر دمیاشتې په اولسمه یا اتلسمه نیټه حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته وفرمایل : (ته له لښکر سره لاړشه او له هغو شریرو خلکو څخه دې دپلار کسات واخله .) دموته په وتلي جنګ کې حضرت زید رضی الله عنه شهید کړای شوی وو ,ځکه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته هلته دبیا تللو امر وکړ .

تجهیز او تکفین

د سې شنبې ورځ د تجهیز او تکفین ورځ وه حضرت علي رضی الله عنه ,فضل بن عباس رضی الله عنه ,او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه غسل ورکړ ,په همدې مهال کې حضرت عباس رضی الله عنه هم حاضر وو ,او یو انصاري حضرت اوس بن خولي رضی الله عنه اوبه راوړې ,دکفن لپاره دسپنسیو درې سپینې ټوټې غوره شوې . تر غسل او کفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته دا پوښتنه راپيدا شوه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به په كوم ځاى كې خاوروته سپارل كيږي ؟ حضرت ابو بكر صديق رضى الله عنه وويل :انبيا چې چيرې وفات شي هلته خاورو ته سپارل كيږي ,په همدې خبره اتفاق راغى او په كوم ځاى كې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوى وو په هماغه ځاى كې دقبر كنلو كار پيل شو , داځاى دحضرت عايشې رضى الله عمها داوسيدلو خونه وه ,دقبر په سرهم خبره راپورته شوه ,ځكه حضرت ابو عبيده بن جراح رضى الله عه به دمكې دخلكو په څير بغلي قبرونه كيندل ,او حضرت ابو طلحه رضى الله عنه به بيا دمدينې دخلكو په دود لحدي قبرونه ايستل ,نو دا خبره كيدله چې اوس څوك او څه ډول قبر وكندې ؟ حضرت عمر رضى الله وويل : په همدې دواړو اصحابو پسې څوك واستوئ ,هر يو چې لومړى راغى هغه دې دخپلې خوښې قبر وكندې ,په دواړو صحابه و پسې سړي واستول شول ,حضرت ابو عُبيده بن جراح رضى الله عنه په كور كې نه وو ,حضرت ابو طلحه رضى الله راغى او لحدي قبر يې جوړكړ , څنګه چې دقبر ځمكه نمجنه وه نو هغه بستر يې پكې وغوړاوه په كوم كې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوى وو . كله چې جنازه تياره شوه نو خلك دلمانځه لپاره رامات شول ,خونې ته وار په واروننوتل او لمونځونه يې كول ,دالمونځونه پرته دچا له امامت نه ترسره شول ,لومړى نارينه و بيا ښځينه و او ورپسې كوچنيانو دجنازې لمونځونه ادا كړل .درسول الله صلى الله عليه وسلم مبارك جسد حضرت علي مرتضى رضى الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه ,حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه او, حضرت عبدالرحمن بن عوف رضى الله عنه قبر ته ښكته كړ . انا لله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور لوستل

ام سلمه هند بنت ابي اميه

ام سلمه هند بنت ابي اميه چې د بي بي سلمه په نامه هم پيژندل کيږي د اسلام د وروستي پيغمبر ميرمن وه. دپلارنوم يې سهيل اودمورنوم يې عاتکه وو. نوموړې په لومړني سرکې دخپل اکا د زوی او درسول الله صلی الله عليه وسلم درضاعي وروور عبدالله بن عبدالاسدپه نکاح کې وه. نوموړې له خپل ميړه سره يوځای حبشې ته هجرت وکړ. هلته يې دسلمه په نوم زوی وزيږيد. وروسته مکې ته راغله اوبيايې دلومړنيومسلمانو ميرمنو په کتارکې مدينې منورې ته هجرت وکړ. ميړه يې عبدالله دخپل وخت له وتليو آس زغلونکو شميرل کيده .دبدر او اُحدپه غزاگانو کې يې برخه اخيستې وه. دأُحدپه جگړه کې دخوړلوټپونو له امله يې دهجرت په څلورم کال سترگې له نړۍ پټې کړې. رسول الله صلی الله عليه وسلم دهغه دجنازې پرمهال نه تکبيرونه وويل. له لمانځه وروسته چا ترې وپوښتل چې يارسول الله تيروتنه خوبه مو نه وي کړې؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ابوسلمه دزرو تکبيرونو حق درلود. رسول الله صلی الله عليه وسلم وروسته اُم سلمه ته دنکاح وړانديز وکړ خو هغې عذر ووايه. رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يې ووېل چې يو خو زه خوراقهرجنه ميرمن يم، ډيراولادونه لرم او بله داچې عُمر مې ډيردی. خورسول الله صلی الله عليه وسلم ددغو عذرونو سربيره له هغې سره نکاح وکړه. نوموړې يوه پوهه اوهوښياره ميرمن وه. دحديثونو له مخې دغه بي بي له عايشې رضي الله عنه نه وروسته دافضليت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه درجه لري. اُم سلمه رضي الله عنها د84 کلونوپه عُمر ترټولوبیبیانو وروسته وفات شوه. دجنازې لمونځ یې حضرت ابوهریره رضی الله عنه اداکړ.

زینب بنت جحش

زینب بنت جحش حضرت زینب رضي الله عنها درسول الله صلی الله علیه وسلم دترور لور وه, دا بي بي لومړی حضرت زید رضي الله عنه ته واده شوې وه ,خوداچې حضرت زید رضي الله عنه یو آزاد شوی مریی وو نو ځکه ورسره ددې وخت نه تیریده ,حضرت زید درسول الله صلی الله علیه وسلم په خوښه دې ته طلاق ورکړ,وروسته ورسره رسول الله صلی الله علیه وسلم نکاح وکړه. دنکاح په مهال یې عمر 35 کاله وو, دا دومره پرهیزګاره میرمن وه چې کله ورته رسول الله صلی الله علیه وسلم دنکاح پیغام ورواستاوه نودې په ځواب کې ورته وویل چې زه به استخاره وکړم ,همدااراز کله چې په ام المؤمنین حضرت عایشې صدیقې پسې بهتان وویل شو نو حضرت زینب رضی الله عنهاسره له دې چې دحضرت عایشې رضي الله عنها بَن وه دحضرت عایشې په اړه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل چې : زه دعایشې له ښو اخلاقو پرته په بل هیڅ شي نه یم خبره .حضرت عایشې رضي الله عنها هم دزینب په فیاضي داسې اقرار کړی چې : زینب رضي الله عنها ډیره قانعه او دفیاض طبیعت میرمن وه. رسول الله صلی الله علیه وسلم پاکو بیبیانو ته ویلي وو چې له تاسې څخه به ډیر ژر هغه څوك له ما سره یوځای شي چې دهغې لاسونه اوږده وي, پاکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيبيانو به خپل لاسونه سره کچل ,خو پـدې استعاره کې دحضرت زينـب رضی الله عنهـا فياضي او سخا ته اشاره وه, دې به پخپل لاس پيسې بيامونډلې او هغه به يـې دخـداي جـل جلاله په لاره کې خرڅ کولې. همدا نبوي وړاندوينه دحضرت زينب رضي الله عنهـا پـه اړه ريښتيا شوه او درسول الله صلی الله عليه وسلم له وفاته وروسته په بيبيانو کې حضرت زينب رضي الله عنها ترټولو لومړۍدهجرت په شلم کال دخپل عمر په 53 کلنۍکې وفات شوه.

جويريه بنت الحارث

حضرت جويريه رضي الله عنها دحارث بن ضرار لور وه ,حارث دبنو مصطلق دکورنۍ مشر وو ,حضرت جويريه لومړی دمسافع په نکاح کې وه ,هغه دبنو مصطلق يـا مريسيع پـه غـزا کې مړشو ,په نوموړې جګړه کـې مسـلمانانو تـه ډيـری مرييـان او مينځـې پـه لاس ورغلـل ,جويريه رضي الله عنها دثابت بن قيس په برخه شوه ,خو جويريي دنهو اوقيـو سرو زرو پـه بدل کې دمکاتبت تړون وکړ ,هغه هم راضي شو ,جويريه رضي الله عنها درسـول الله صـلی الله عليه وسلم حضور ته راغله او دمرستي غوښتنه يـې ورڅخـه وکـړه ,رسـول الله صـلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې که زه دابيه پرې کړم او تا پـه نکـاح کـړم نـو ښـه بـه نـه وي ؟ جويريي داخبره خوښه کړه ,رسول الله صلی الله عليه وسلم په هغې اندازه سره زر ورکـړل او دايي ازاده بيا يې په نکاح کړه. دهمدې نکاح له برکتـه دجـويريي رضي الله عنهـا دکـورنۍ ټول غړي مرييونه او مينځې ازادې شوې ,ځکه چې صـحابهٔ کرامـو وويـل چـې دا کـورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم خسرګنی شوه ځکه یې نو ټول ازاد کړل. حضرت جویریه رضي الله عنها دهجرت په پنځوسم کال د65 کلونو په عمر وفات او په جنة البقیع کي خاورو ته وسپارل شوه. انا لله وانا الیه رجعون.

ترتيب كونكي زاهد الله درويش الحنفي الوزيرستاني

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library